

UJVIDÉKI HIRLAP.

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelenik minden SZOMBATON.

Előfizetés: egész évre 6 frt, félévre 3 frt,
negyedévre 1.50 kr.

Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felelős szerkesztő:

dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Erzsébet tér 6-ik sz.

Kéziratok vissza nem küldetnek.
Hirdetések díjszabály szerint.

A szent jobb.

Oh dicsőséges szent jobb, mely évszázadok hosszú során át a magyarnak legértékesebb ereklyéje vagy!

Amióta minden Szent-István-nap körülhordoznak vén Budavára utjain, azóta jaj de sokat fordult e haza sorsa, hol jobbra, hol balra.

A boldogság, balszerencse között te voltál egyaránt legdrágább kincsünk. Rajtad csüngött szemünk, ha az Isten két kezével mérte az áldást, téled vártunk jobb sort, amikor rabigába törve a szebb jövő hajnalpirkadását lestük.

Ennek a nemzetnek látható jelképe vagy te! S amíg téged láthatunk, bizonyosak lehetünk, hogy nemzeti lételünk még épségben megvan. Te belőled merítünk erőt, amikor lételünket veszélyeztetve látjuk, mert bizton reméljük, hogy amit az a kéz kilencszáz évvel ezelőtt megteremtett és amit annyi viszontagság közepette meg tudtunk őrizni, annak az alapja kell, hogy erősebb legyen a leg-erősebb várnál.

A hit és az alkotmány szimbóluma vagy te. A hit és az alkotmány, mind a kettő olyan védőbástyánk volt idáig, hogy sem küellen, sem az országban magában mint a szu rágodó ellenségeink át nem hatolhattak rajta.

Igenis hitünkkel és alkotmányunkal évszázadokon át megóvtuk a Nyugatot, hogy az háborítatlanul szentelhetette egész idejét és erejét műveltségének fokozására, kulturájának emelésére. Hálából évszázadokon át ragadt rajtunk a barbár-név. Idegenek, műveletlenek voltunk a Nyugat szemében, mert hőseink vérével megóvtuk őt a Kelet berohanásai ellen és mert magunk igába törve nyögtünk a behatolt ellenség önkénye alatt. De mindannyiszor feltámadt ez a nemzet, mely sohasem halt meg, mindannyiszor bebizonyítottuk, hogy élet- és tetterős faj vagyunk. S most, hogy néhány évtized óta mi is nyugodtan munkálkodhatunk, fényesen igazoltuk, hogy a műveltség iránt csak olyan fogékonyak vagyunk, akár szomszédjaink és csak az alkalom hiányzott, hogy már előbb is a művelt európai államok sorában a minket megillető helyet foglalhattuk volna el.

A dicsőséges szent jobb munkáját most fejezzük be, most rakjuk le a zárkóvet arra a nagykonzepepczióju alkotásra, melynek alapkövét első magyar királyunk tette le.

Az Isten áldása kísérje továbbra is a magyart!

Városi közgyűlés.

A városház nagy terme már jóval 4 előtt szokatlan élénk képet nyújtott. Különösen a szerbek padsorai voltak tele; a karzatok zsúfolásig megtöltve, érezhető volt, hogy vihar készül.

Flatt Viktor főispán pont 4-kor a jelenlévőket üdvözölve, a gyűlést megnyitottnak nyilvánítja. A tisztí főügyész távollétében az ügyészi teendő elvégzésére dr. Balla Aladár, vár. bizottsági tagot kéri fel.

A napirend egyetlen pontja értelmében értesíti a törvényhatósági bizottságot, hogy a tárgysoron a magyar nyelvnek a bácsi görögkeleti püspök fogadtatásánál történt mellőzése okának a kiderítése szerepel.

Kopper György törvényhatósági bizottsági tag erre a következő beszédet tartotta:

„E hó 6-án, midőn Sevits Mitrofan, bácsi gör. keleti püspök székhelyére, városunkba bevonulását tartotta, a város polgársága vallás-különbség nélkül sietett az egyházfejedelmet üdvözölni és igazán őszinte szívvel vettünk részt görög keleti szerb polgártársaink azon örömeiben, hogy Ő Méltósága magas személyében minden főpapi erényekkel ékeskedő püspököt nyertek.

Örültünk, hogy benne egyuttal városunk szülöttét üdvözölhettük. Egy incidens, mely az ünnepélyes fogadtatásánál történt, városzerte izgatottságot szült, a kedélyeket felizgatta.

Ugyanis Petzy Popovits István, polgármester, midőn a bácsi gör. keleti szerb püspököt, a magyar főrendiház tagját a város törvényhat. nevében hivatalosan üdvözölte, az állam hivatalos nyelvet, zengzetes magyar nyelvünket teljesen mellőzte.

Ezen mellőzést a trvnyh. bizottság tagjai közül sokan sérelmesnek találtuk, még pedig annál inkább, mert ebben az eljárásban sokan a magyar nyelv elleni tendenciát látták, ami természetesen csak fokozta az izgalmat.

Ilyen körülmények közt kívánatos a szönyegen levő ügy felderítése, magát a tény, mint indokait illetőleg; kívánatosnak tartom ezt a közönség nagy részének a megnyugtására, mert ha ez azonnal fel nem derítették, a testvéri egyetértésben levő nemzetiségek közötti jó viszonyt csak megzavarná.

Ezért kértük a rendkívüli közgyűlés egybehívását, és mielőtt indítványomat megtenném, arra kérem a polgármester urat, szíveskedne bennünket eljárása felől tájékoztatni és indokait velünk közölni.

Erre Petzy Popovits István polgármester előre megszerkesztett nyilatkozatot olvas fel, mely szerint kijelenti, hogy mi sem állt távolabb tőle, mint hogy tendenciózusan sértse meg a magyart! Sevics Mitrofan püspök nem tud semmit sem magyarul és így ő pusztán udvariasságból üdvözölte szerbül. Nem akarta ezzel a magyar nyelvet negligálni és kijelenti, hogy nagyon sajnálja, hogy megtörtént és hogy félreértésekre szolgáltatott alkalmat. Eddigi pályája, azt hiszi, elég czáfolat. Végül újból hivatkozva pályájára, multjára,

emelt fővel jelenti ki, hogy csak udvariasságból használta a szerb nyelvet! kéri választát tudomásul venni!

A polgármester nyilatkozata után Kopper György trvh. bizottsági tag a választ kielégítőnek és olyannak tartja, hogy a felizgatott kedélyeket megnyugtatón alkalmas lesz. Nehogy azonban a jövőben ilyen, a félreértésre okot szolgáltató esemény előforduljon, a következő határozati javaslatot nyújtja be:

„A polgármester úr nyilatkozata tudomásul vétetik, de a polgármester úr, valamint a városi tanács utasítsa, hogy a magyar nyelvet, az állam hivatalos nyelvét mindenkor és mindenütt kellően érvényesítse.”

Popovits Bozsidar, gör. keleti esperes csodálkozik, hogy a polgármester eljárását félreértették és emiatt rendkívüli közgyűlést hívtak egybe.

Sajnálja, hogy az indítványt ép Kopper György tette, holott az 1868. évi LXIV. t. cz. 6 § a világosan intézkedik, hogy a trvnyhat. tisztviselő felekkel lehetőleg annak anyanyelvén érintkezzenek.

Indítványozza, mondja ki a közgyűlés:

hogy „a polgármesternek említett §-a értelmében kötelessége volt a szerb nyelvet használni és hogy jogosan és a törvény értelmében járt el, midőn a püspököt szerbül üdvözölte.

Dr. Vucetics Illes szintén fájlatja, hogy emiatt közgyűlést kellett egybehívni.

Eddig mindig szerbül üdvözölték a püspököt, és eddig senki sem ütközött meg ezen. A külső illem kívánja, hogy azon a nyelven üdvözöljenek valakit, amelyen tud. Ha a polgármester választát egyszerűen tudomásul vették volna, nem is szólalt volna fel, de a határozati javaslat második részét nem fogadhatja el, mert a nemzetiségi trvnyben olyan §-t nem talált, mely szerint a polgármester helytelenül járt volna el. A nemzetiségi törvény 21. §. szerint a községi tisztviselő a közsébelijével azon nyelven tartozik érintkezni, a melyet ő bir, ez pedig Sevitsnél a szerb nyelv.

Ellenindítványt nyújt be, mely így szól: a trvnyhtósági bizottság korrekt és törvényszerűnek tartja a polgármester eljárását, és azt helyesli.

Kopper sajnálja, hogy őt félreértették, ő nem akart a szerb nyelv használata ellen szólni, de arról volt szó, miért mellőzte a polgármester egy magyar főrendiházi tag üdvözölésénél a magyar nyelvet. Ha csak néhány magyar szót szölt volna, és a többi szerbül, senkinek sem lett volna kifogása, ő az incidens a legbékésebb mederbe akarta terelni és határozati javaslatát újból elfogadásra ajánlja.

Dr. Csirics Milán szerint a szerbek örömet mindjárt a püspök bevonulása után megzavarták, mert a polgármestert ténykedéséért felelősségre akarják vonni. Széll Kálmán kormányra jutásával más rendszer uralkodik, de a régi rendszer hívei evvel nem tudnak megbarátkozni.

Szintén hivatkozik a 6. és 21. §-ra.

Itt Ujvidéken minden tisztviselőnek tudnia kell szerbül. Kopper indítványának a második része a nemzetiségeket sérti, és azt azért nem fogadja el.

Belohorszky Gábor sajnálja, hogy Kopper félreértették; Kopper indítványa olyan engedékeny, hogy oda a nemzetiségek elleni izgatást erővel sem lehet bemagyarázni. A szerb püspök bevonulása nemcsak a szerbek ünnepe volt, hanem az egész városé, nemcsak a 10 ezer szerb nevében, hanem a 17 ezer más ajkú nevében is üdvözölte a polgármester a püspököt. Kéri Kopper indítványának az elfogadását.

Flatt főispán az ülést 5 percre felfüggeszti, hogy ez alatt egyezkedhessenek.

De a békekonzferenciává átalakult városi közgyűlést 5 percz múlva újból meg kellett nyitni, anélkül, hogy csak egyességről szó is lehetett.

Balla Aladár dr. szerencsétlennek tartja azt a várost, melynek polgárai egymást megérteni nem tudják. Örömmel veszi tudomásul dr. Csirics beszédéből, hogy a szerbek a magyar hegemoniat elismerik, de ép akkor nem szabadna csodálkozniok, ha 19 ezer városi polgár ily alkalomkor magyarul is beszéljen. Nem szólna, ha a szerbek nem mellőznék mindig a magyart. „Volt-e csak egy is a 8000 szerb közt, ki valaha kitűzte a szerb trikolórt, most is piros fehér kék és „schwarz gelb“ plakáton hívtak meg bennünket, „így nem szoktak bennünket meghívni.“

A szónok kénytelen volt beszédét félbeszakítani, a láрма a szerbek részéről elemmentaris erővel tört ki. „Izgatás,“ „sértés,“ „nem hagyjuk tovább beszélni“ stb. kifejezések zúdultak a szónok felé. Polit dr. lélekszakadva kiabálja: „Botrány.“

A zaj lecsillapulta után Balla Aladár dr. bizonyítja, hogy a szerbek által idézett §-t nem úgy kell érteni, amint azt ók magyarázták. Az idézett 6. és 21. § csak a hivatalban való érintkezésről szólnak, de a püspök fogadtatása politikai aktus volt.

A nemzetiségi törvényt többféleképp lehet érteni, de bármint magyarázzák, szegényfir futna végig arczán, ha megengedné, hogy a 19. század végén ráparancsoljanak Magyarországon egy magyar város polgármesterére, hogy a magyar főrendiház tagját idegen nyelven, és nem a magyaron üdvözölje.

A polgármester nem fordította le önöknek híven a nyilatkozatát, mert ha ezt tette volna, önök épügy zúgolódnának ellene, mint most ellenem.

Ajánlom Kopper indítványának elfogadását.

Még dr. Csirics Milán, dr. Vucsetics szözlottak másodsor, egyben kijelenti utóbbi, hogy zárszóval kíván élni.

Flatt főispán kijelenti, hogy dr. Vucseticset a zárszó joga nem illeti meg, mert

Az Ujvidéki Hirlap tárczája.

Egy orvos levele a fővárosba költözött fiához.

I.

Kedves fiam! Házunk csendes és elhagyott lett. Kertünk gyászol. Minden fa, minden virág, mely mellett elhaladok, mintha azt kiáltaná felém, hogy otthonunk leghivebb barátját, legnagyobb tisztelőjét elvesztette. Legelső sorban testvéreid szomorkodnak távozásodon, kik mindig jó barátsággal, hű szeretettel környeztek. Nem akarom a válás fájdalmát még érzékenyebbé tenni; hiszen tudom, hogy a fővárosban is, a hova tanulmányaid folytatása, hivatásszerű kötelességed hívtak, folyton hű ragaszkodással viseltetel irányunkban, mint a hogy mi is hasonló érzelmekkel vagyunk és maradunk irányodba. Mint leghivebb barátod és atyai tanácsadód további életutaidon is kísérsni akarlak. Egyszerű, falusi körülmények közül jutottál el most a nagyváros zajos életébe Szemed, mely eddig a természet szépségein üdült és elevenedett fel, most egészen más dolgokat lát, amelyeneket a nagy forgalom, a minden osztályból való nagy embertömegek összecsoportosulása hoz magával; fűled vidám emberek énekéhez szokva és gyönyörködve eddig a pinty és fülemüle dalán, hallgatva a madarak csiripelését, a patak suttogását,

a szabályrendelet 4. §-a értelmében csak az indítvány tárgyalható, mely a napirenden van és minthogy azon csak Kopper György indítványa van, csak azt engedi tárgyalni és a többi indítványokat nem engedi szavazás alá bocsájtani.

Dr. Vucsetics ez ellen külön véleményt jelent be.

Még Vucsetics dr. és Balla Aladár dr. között volt egy kis összekocczanás, mely után Flatt főispán a vitát berekeszti.

Kopper indítványának első része ellen nem történt felszólalás, azt egyhangulag elfogadottnak jelenti ki, a második részre vonatkozólag névszerinti szavazást kértek, ami megejtetvén a főispán kihirdeti az eredményt, hogy Kopper indítványának második részét 27 szavazattal 22 ellen elfogadottnak jelenti ki.

Ezzel az ügy és a közgyűlés befejezést nyert.

Ujdonságok.

(Szt. István napja.) A holnap Szt. István király napján városunkban csakis olyan üzletek lehetnek nyitva, amelyekben élelmi szerek árultatnak. A piac is csak 9 óráig s csakis élelmi szerek eladására van megengedve.

(Kinevezés.) Az ujvidéki kir. kath. magy. gymnasiumhoz Simonyi Béla okl. középiskolai tanár helyettes tanárnak nevezetett ki.

(A Daloskör kirándulása Temerinbe.)

Az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör, 1899. augusztus hó 20-án Temerinben, az ifj. Göbel Ferencz féle nagyvendéglő összes termeiben zászlóalapja javára tánczczal egybekötött hangversenyt és műkedvelői előadást rendez. Műsor: 1.) „Dalünnep“. Irta Thern K. Op. 30., éneklí az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör“. 2.) „Magyar népdalok“. Férfikarra Belohorszky Károlytól, éneklí az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör“. a.) „Ha elmegyek kedves rózsám . . .“ b.) „Észteendőre menyecske lesz . . .“ 3.) „Az első szerelmes levél“. Monológ Thewrewk Árpádtól, előadja Mamusis Juliska k. a. 4.) „Alföldi legény“. Költemény Czuczor Gergelytől, zenéjét szerzé Rieger György, éneklí az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör“. a.) „Sárga csikó a paripám . . .“ b.) „Fuj süvölt a Mátra szele . . .“ c.) „Isten adta falú nyája . . .“ d.) „Habos sárga csikóm nyaka . . .“ 5.) „Az örült“. Petőfi Sándortól, szavalja Dobacssek Ferencz úr 6.) „Viharban“. Irta Dürner N., éneklí az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör“. 7.) „Leánykéro“. Népszínmű egy felvonásban, dalokkal és tánczal. Erdélyi József „Villám Bandi“-ja után írta R. Szemelyek: Sugár Mihály, gazdag paraszt Mudri

gását, most egészen más élvezeteket les és távol az atyai tanács meghallgatásától, tan idegen befolyásoknak fog utat nyitni Izséded, amelynek egyszerű polgári életmódunk, a test egészségének leginkább megfelelő táplálkozásunk oly annyira tetszett, megismerkedni fog most másnemű finom élvezetekkel. Az a ravasz mód, melylyel a nagyváros vendéglőiben elkészítik az ételket, sok veszélyt rejt magában az ember egészségére nézve, az alkohol pedig, amelynek élvezetére mintegy késztet a különféle fűszerekben oly gazdag eledel, ezt a veszélyt még nagyban emeli. Hisz tudvalevő dolog, hogy a jobb vendéglőkben a koresmárosoknak kevés hasznuk van az ételken, de annál több az italokon. Megismeredni fogsz tehát a diákság modoraival, az ivásközi szokásokkal. Ez az első pont, amelyet mint orvos és atya kiemelni óhajtok. Rettegve emlékszem vissza a saját egyetemi pályámra, amely alatt láttam, mily sok fiatal ember egészsége esik áldozatul a bűnös könnyelműségnek és az önfentartás iránti kötelességek rüt elhanyagolásának. Fogadd tanácsomat és tartsd magad távol az ilyen cselekedetektől.

Kedves fiam! A nagyvárosba való belépésed nagy, nehéz és felelősségteljes lépés. Egész környezeted teljesen más alakot öltött és más jelentőséggel bír. Szokatlan táplálkozás nemcsak anyagi tekintetben, de a mi nézetem szerint az ifjuságra nézve súlyosabb és

János úr, Sugár Kata, a leánya Boroviák Juliska k. a. Szamos Ferencz, juhászgazda Szalkay Pál úr. Villám Bandi, Bojtárja ifj. Fauszt János úr. Illom Peti, gazdag legény Lepár István úr. Panna Sára Cifra Terka Őrszi Margit, falübeliek Bernát Juliska k. a. Mamusits Juliska k. a. Ujvári Zsuzsika k. a. Zaplétal Boriska k. a. Nászép. cigányok stb Történik Sugár Mihály házában. 8.) „Eredeti Magyar dalok“. Gaál Ferencztől. Op. 97. Éneklí az „Ujvidéki Polg. Magy. Daloskör“. a.) „Nyisd ki anyám . . .“ b.) „Elragadta galambomat . . .“ c.) „Siófokra megy a hajó . . .“ 9.) „Vadászdal“. Lányi Ernőtől, éneklí az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör“.

(Uj könyvkereskedés.) Schäffer Péter, Herger Ágoston könyvkereskedésének számos éven át volt népszerű üzletvezetője, az úri utcában levő Winkle-féle házban könyvkereskedést nyit. Az üzlet, mely már a közeli napokban megnyílik, a legelegánsabban van berendezve.

(Uj fürdő.) Offenbacher Mihály vendéglős és Kott József masseur az artézi-kutnál kádfürdőket rendeztek be. Egyuttal kivánságra mattirozathatja magát s tyukszemét is vágathatja a közönség. Afürdő hétfőnf. hó 1-én nyílik meg.

(A polgári lövöldéből.) A vasárnap e hó 3-án megtartott kacsá lövészetnél 270 lövést tettek, Kacsát nyertek, Geiger József 19 drb., Dr Nemes Sándor 16 drb., Burmann Sándor 11 drb., Ertl József 4 drb Maurits József 1 drb., Balaschits András 1 drb. Vasárnap e hó 20-án az ez évi királylövészet fog megtartatni.

(Születések, halálozások és egybekelések statisztikája.) A mult héten született 16 fiú és 7 leánygyermek. Elhaltak: Baits Zsófia gör. kel. 2 éves, Erdélyi Pál rom. kath. 62 éves, Moravesics Gyuláné, rom. kath. 22 éves, Bondi Ignacz izrael. 62 éves, Jakovác József rom. kath. 19 hónapos, Mirkov Nevena gör. kel. 2 éves, Milicsics Ilona gör. kel. 9 éves, Szubotits Sebők gör. kel. 42 éves, Manojlov János gör. kel. 3 éves, Molnár János rom. kath. 4 hónapos, Letits János gör. kel. 66 éves és Szalacsanin Zsivkóné gör. kel. 34 éves korában. Egybekeltek: Wagner Jakob — Fischer Máriával, Tuka András — Konrad Annával, Szabó Istvan — Özv. Szilágyi Sándornéval és Jova László — Demmer Margittal.

(Sajtóper.) A Zentai Közlöny egyik régebbi számában olvastuk, hogy a topolyai rendőrség nagy kegyetlenséggel kintott meg ártatlan embereket. Most arról értesítenek bennünket, hogy Karácsony Gyula, Bács-Bodrogh-megyé alispánja ez ügyben vizsgálatot tartott, melynek folyamán kiderült, hogy a hirlapi közlemény

veszélyesebb, szellemi tekintetben is. Idegen emberek, idegen környezet, a kellő testi munka hiánya, a szellemi munka szaporodása, ha mindezekkel szemben a jelen kötelességeit és jövőd hivatásszerű követelményeit teljesíteni óhajtod, mily nagy, mily óriási a feladat, mely testre és lélekre egyaránt vár; mily nagy, mily óriási a veszély mindkettőre nézve, ha mindezen kötelességeknek minden irányban meg nem felelsz.

Ha eddig a szeretet, a barátság, a hűség karjaiban élvezted az élet gazdag örömeit, ugy most azon életponthoz érkeztél, ahol mindenből kilépve, kivetkőzve, idegen emberekhez kell közeledned. Az ember sokat nélkülözhet, csak embertársát nem. Önálló, szabad férfi vagy most. Ne feledd, hogy ezt az önállóságot okkal-móddal kell élvezned. Mindenütt, hol az élet árjába veted magad, szemed előtt legyen, hogy a szabadság igaz célja arra irányít, hogy kellő időben vonuljunk vissza; arra késztet, hogy minden erőnket a jelen és jövő hivatásunk kötelességeinek teljesítésére gyűjtsük.

Amint egészséged csak mérsékelt, céltudatos és inger nélküli táplálkozás mellett virulhat, ugy kell, hogy mértéket tarts szellemi táplálékodban is és ügyesen megválasszad azt. Óvakodjál rossz könyvektől és a túlsok olvasástól. A kellő mérték minden anyagi és szellemi élvezetben képezi magát az egész-

nem volt való. Maguk az állítólag megkínzott emberek kijelentették, hogy a dolgról mit se tudnak. Az alispán ennél fogva a topolyai rendőrséget a vád alól felmentette, a Zentai Közlöny ellen pedig sajtópert indított.

(A nazarénus.) Egyik szomszéd községben történt a következő jellemző apróság, a mely élénk világot vet az utolsó időben az Alföldön rohamosan terjedő nazarénus vallás fanatikus hiveire: Az egyik piacztéri boltba bemegy egy ember olyan tanyai féle. „Gyalut vennék, kérem. Amolyan kicsikét.“ „Még kisebbet kérök“, szólalt meg újra az atyafi, a mikor a kereskedő elébe rak néhány gyalut. A boltos ad még kisebbet. „Ez se jó kérem. Olyan kicsi köll, minél talán nincsen kisebb. A kereskedő mutatja a legkisebb gyalut, a mit finom vékony munkára szokott használni az ahhoz értő mester. „Ez volna az“, örvendezik a szűrős atyafi. „Mi lenne az ára?“ „Negyven krajczár“, szabja az árát a kereskedő, abban a hitben, hogy tiz-tizenöt krajczárt ugysis leszorit belőle a vevő. Hanem az csak biczcint a fejével, leolvassa a kért összeget s megy nyugodtan kifelé, ügyet se vetve a megvett portékára. „Bátyámuram, itt hagyta a gyalut!“ kiált utána a bámuló boltos. „Tudom, kérem. Nem is viszom ezt. Annak az árát fizettem ki, a mit a multkoriban csak úgy — elvittem.“ A kereskedő most még jobban bámul. Faggatni kezdi a különös vevőt, a ki nagy nehezen ki is vallja a dolgát. „Tetszik tudni kérem, átmentem a nazarénus hitre, a mi tiltja a tolvajtságot, hát könnyíteni akartam a lelkiismeretömön.“

(Vallásháborítók.) Élénk emlékezetében lehet még olvasóinknak az az országszerte óriási feltűnést keltett általános szántovai áttérés. Minden magyar ember valláskülönbség nélkül megbotránkozott akkor ezen a mozgalmon, mert mindenki tudta, hogy ez tulajdonképen nem a katolikus vallásnak szólt, hanem sokkal inkább a magyarságnak. Abban az időben a katolikus hitről a görögkeleti vallásra tért sokakozt azt hitték, hogy most nekik mindenképen ki kell mutatniok, hogy semmi kötelék sem fűzi őket a rom. kath. valláshoz. Minden módon igyekeztek többek között Szántova szelidlelkű plébánosát, Czár Andrást bosszantani. Czár plébános türt is mindaddig, míg őt bántották, de mihelyt vallását bántották, tudta köteleességét, követelte azok megbüntetését. Így legközelebb vallásháborításért kerül őt hitehagyott sokacz a bíróság elé. Ezek a durva emberek ez év május havában, midőn a szántovai romai katolikus hívek búcsúról jöttek és az uton a plébánosuk prédikációt tartott, duhaj nóták ordítása közben a hívők

séget.

Tartsd ébren a természetben való örömed! Nagy megnyugvásomra szolgál, hogy annak nagyságán és szépségén nevelkedtél fel. A társaság által nyújtott élvezetek után nem találsz sehol oly gazdag kárpótlást mindama szegénységért, amely kedélyedet a mindennapiság zűrzavarában búsítja és elrontja, mint a természet csöndes magányában. Tekinteted, ha ott tévelyeg a végtelen mindenségben, avagy ha átfutja a tarka föld gazdag és színpompás szépségeit, úgy szellemed kibővül, magasabba emelkedik, eltölt új és szép gondolatokkal, visszavezet szeretted körébe és az ezekre való visszaemlékezés le fog küzdeni minden csunyát, minden hamisat, tisztátlant, mindazt, amiről emelkedett fővel nem beszélhetnél velük.

Ez utóbbi arra emlékeztet, hogy ama korba jutottál, amelyben az apa fiával, az anya leányával nyíltan beszéljen bizonyos veszélyekről, amelyek az ifjúkori fejlődést fenyegetik.

A serdülő ifjúban kell hogy az atya anyai önbecsülést ébresszen, hogy az megutáljon mindent, amit nem saját erejéből és becsületes u'on szerzett eszközökkel érhet el; meg kell tanítani az igaz mértékletességre, mely nem sivar élvezetekben, hanem a hivatásszerű munkában találja legfőbb megelégedését, legmagasztosabb örömét. Szomorú tapasztalat, hogy a legszebb adományok, miket Isten az embe-

közé hajtották lovaikat és midőn látták, hogy a plébános a hívekhez szól, durva káromkodásba törtek ki és szidták a sokacozokat meg a papjukat. Ezért fognak legközelebb a bíróság előtt felelni.

(Halálos szerencsétlenség.) Szabadkai tudósítónk írja: Az iszákosság már sok embernek okozta halálát. Ez okozta egy péksegéd végzetes szerencsétlenségét is. Latki György péksegéd együtt lakott özvegy édes anyjával. Folyó hó 12-én eltávozott hazulról, azt mondván anyjának, hogy Zomborba megy, ott akadt egy kis munkája, sütőkemenczét fog felállítani. A helyett, hogy elutazott volna, elment egy korcsmába, a hol a munkanélküli segédek szoktak megszállni, ott ivott egész este 9 óráig. Azután hazavánszorgott, vagy hazavezették, nem tudják. Mikor belépett a szobába, anyja még ébren volt, levetkeztette fiát és lefektette az ágyba, azután egy másik szobába tért aludni. A péksegéd egy ideig aludt, de úgy 2 óra tájban fölkel, cigarettára gyújtott és az égő cigarettával együtt ismét elaludt. A cigarettától az ágy nemű meggyuladt, de a füst nem szállhatott ki a szobából, mert az ablak és ajtó zárva volt. A szoba megtelt sűrű füsttel, a melytől a szerencsétlen ember megfulladt. Reggel 4 óra tájban felkelt édes anyja, bement fia szobájába, hogy megnéze mit csinál, mikor kinyitotta az ajtót, ijedtében összeesett, ott látta a szerencsétlen embert összezsugorodva a földön élettelenül, szájából jött a tajték, az ágy pedig lángban volt. Segélykiáltására bejött a cseléd és a tüzet idejekorán eloltották. A fiut pedig a mentők a kórházba vitték.

(Öngyilkosság.) Sunk Antal ujvidéki illetőségű vasuti hivatalnok folyó hó 3-án Uj-Sztanán (Aradmegye) hivatalos helyiségében agyonlötötte magát. Tettének oka ismeretlen.

(Megkéselt rendőrök.) Bács-Gyurgyevóról írja tudósítónk: Véres verekedés volt folyó hó 6-án délután a nagykorcsmában és az utczán. Musiczki Sztévo, Bogdanov Pája és Cserkerov Ráda rovott multú gyurgyevói lakosok, miután már egy kissé fölöntöttek a garatra, betértek a nagy korcsmába. Utánok ment Setyevov Milán községi rendőrzvezető is, ki kevéssel ezelőtt akadályozta meg a verekedésüket. Felszólította őket a távozásra, amire Musiczki Sztévo a késével felelt. Több sulyos sebet estet a fején, altestén és kezén. Azután széjjel futottak. Musiczkit három rendőr üldözöbe vette, de ami több és ami kevésbé sem válik becsületére a rend őreinek, az egyiknek elvette a fegyverét és úgy menekült el megszurkált üldözőitől. A napokban azonban a

reknek juttatott, a legnagyobb veszedelmet képezhetik, ha nem kellő határok közt mérséklettel használjuk, a természet által meghatározott célokra. A szem túleröltetés, hiányos ápolás által szenved, a nagyvárosban pedig lépten-nyomon színházakban, nyilvános helyeken, mindenütt csábító képek lépnek szemünk elé; veszélyek, amelyekről az atyának beszélni köteleessége, ha nem akarjuk, hogy a fiu, ha az őt környező veszélyek áldozatává lesz, azzal a szemrehányással lépjen elé, hogy ismerve ama veszélyeket, elkerülte volna azokat. Éppen azok a dolgok, amelyek arányos, helyes használat mellett egyaránt nagy veszélyvel járnak az életre is, az egészségre is. Emlékezzél mindarra és ne feledd soha, hogy az erény csak akkor maradandó, csak akkor nyer igaz értéket, ha tűzpróbát kiállani, a veszélyt legyőzni képes volt. Az erényt nem lehet erőszakos eszközökkel, törvénytelen, társadalmi vagy magánjellegű rendszabálylyal megteremteni és fenntartani, azt felismernünk kell. Minden műveltség legfontosabb eredménye az önismeret. Az istenség minden embernek meghatározott mértékben és arányban osztott erőket. Az, ki egyéni létének ezen mértékét egyesíteni tudja amaz igaz műveltséggel, amely magában véve is létet jelent és nemcsak pusztá birtok — az meg fogja őrizni mindenkor egészségét.

(Folytatása következik.)

csendőröknek sikerült elfogni. Két társa a kukoriczában elbujdosott.

(Egyházmegyei hír.) Michler Ferencz ókánizsai káplán kalocsai főszékesegyházi hitszónokká és fikepezdei segédtanárrá kinevezett. Almásy Miklós Miskéről Keczelre; Bálint György Adáról Petrovoszellóra; Schmedt Géza Horgosról Dautovára; Vajda Ottó Dautováról Adára; Dr. Pompéry Aurél Zenta szt.-sziv plébániáról Ó-Kanizsára; Essert János Teme-rinből Zentára a szt. István plébániára; Hirka Balázs Csonopláról Zentára a szt.-sziv plébániára; Wittmann Imre Petrovoszellóról Teme-rinbe kápláni minőségben áthelyeztettek. Az új misések közül: Vanicsek Gyula Horgosra, Kindl Antal Ráczmiliticsre, Postpisil János Parabutyra, Frech Ádám Vaskutra, Antalkovics Vilmos Csonoplára; Böde József Bacs-Föld-várra, Förster Gyula Nemes-Militicsre, Horváth Gyula Veprovácra, Drozdik Ó-Kanizsára káplánoknak küldettek.

(Bácsmege a szegedi országos kiállításán.) A Bács-Bodrogh vármegyei gazdasági egyesület a Szegeden rendező országos kiállításán, amint tudva van, egy kollektív kiállítással vesz részt. Az e tekintetben kifejtett működés eredményeül Rác György kulai nagybirtokos és Szobonya Bertalan nyug. kir. igazgató következőkben számoltak be: A topolyai futtakai uradalom az egyesületi kiállításán vesz részt. A nagybirtokosok közül eddig alig néhány méltatta figyelembe az egyesület törekvését; a legridegebb közönnyel kellet a két rendezőnek küzdeni, kiknek fáradságos munkájukat hogy mégis siker koronázta, azt a következőknek köszönheti: Rác György Kuláról 4 ló, Seidt Lipót Uj Verbász 1 lóval, Háhn József Kula 1 ló, és Nagy János Kuláról 2 lóvat jelentett be. Bikityről jön 8 ló, továbbá Til Imre Borsodról 1 lóval. ifj. Ambrus János Ó-Moroviczáról 1 lóval, Fárzás József Kuláról 1 lóval, Csiszcsák Ferencz Topolyáról 1 lóval, topolyai uradalom 2 percherán lóvat, Dungyerszky Lázár 3 lóval vesz részt. Baromfival Martonos és Kuláról három tenyésztő szerepel. Az asztalra való tárgyak és termények is szép számban vannak eddig bejelentve, de még sem olyan mérvben, mint a hogy azt ettől a nagy megyétől fogja megkövetelni a világ.

(Öngyilkosság.) Harmuth Gáspár bács-bresztováci lakos, napszámos f. hó 9-én d. u. 6 órakor lakásának padlásán felakasztva találtatott. A rendőri előnyomozás folytán megállapították, hogy a nevezett az nap délelőtt 10 órakor a községbeliek az utcán látták s még 10 óra előtt a tőle elvált feleségénél volt és őt vissza hívta azzal, hogy ha nem jön vissza, úgy felakasztja magát. Az öngyilkos pazarló és iszákos életmódot folytatott, nemrég házat s kisebb darab földjeit eladta, az ebből befolyt pénzt elköltvén, ezen körülménynél fogva, de főleg azért, mert őt felesége hónapok előtt elhagyta, követte el az öngyilkosságot.

(Szerencsétlenség az országúton.) Megrendítő szerencsétlenségről értesít bennünket ujverbászi tudósítónk. Az eset a következő: Az ujverbászi községi orvos Dr. Wagner Frigyes f. hó 8-ikán kocsival a szomszédos községbe utazott gyermekeivel együtt. Estefelé tért vissza és útközben az országúton a lovak egy tehéntől megijedtek, félreugrottak és néhány lépésre gyorsan vitték a kocsit, de egyszerre felborították és a koci a benne ülőkkel együtt az árokba esett. A lovak hirtelen megállottak és a kocsiban ülő két kis fiút és az orvost a koci leborította, mind a hárman könnyebb sérülést szenvedtek. Nagynehezen kímászott az orvos a koci alól, felemelte és a két kis fiú is felkelt, de a harmadikat a legidősebbet nem találta. Amikor körül tekintett, ott látta a szerencsétlen gyermeket a lovak között összetaposva élettelenül. Ez ugyanis a kocsis mellett ült és oly szerencsétlenül esett; hogy a lovak közé került, amelyek összetaposták. Elképzelhető a mit sem sejtő anya fájdalma, amikor legkedvesebb fiát, a kis „Friczi-t“ halva haza hozták. Az egész községben nagy részvét nyilatkozik a szerencsétlen csa-

lád irányában. A kis fiút f. hó 10-ikén temették el nagy részvét mellett.

(Típus egy uszályhajón.) A budapesti rendőrfőkapitányság az apatini főszolgabíróshoz intézett távirati értesítése szerint a cs. és kir. dunagőzhajózási társulat 629 sz. uszályhajóján f. hó 3-án halálra végződő hashagymáz (típus) megbetegedés fordult elő. A hajó fertőtlenítés előtt Bezdán községbe vitették. Az óvintézkedések fogantatása végett az ügy illetékességéből a zombori szolgabíróshoz tétetett át.

(Összetörte a malom.) Csantavéren Vékony Julis 7 éves kis leány közel került a szárazmalom kerekéhez, amelyek elkapták a kis leány ruháját s a fogak közé sodorták a kis leány testét oly súlyos sérüléseket okozván, hogy a kis leány rövid idő múlva meghalt. A törvényszéki bonczolás után a vizsgálatot is megindították annak kiderítése végett, hogy kinek a lelkét terheli a kis leány halála.

(Vizsgálat egy takarékpénztári igazgató ellen.) A „Bácskai Hirlap”-ban olvassuk: Már napok óta beszélnek Kis Hegyesen, hogy a Kalocsán létező „Sárközi takarékpénztár”-nak kishegyesi fiókjánál rendetlenségek fordulnak elő úgy a kezelés körül, mint a kölcsönpenzek behajtásánál. E takarékpénztár mintegy 10 év előtt alakult, a megalakuláskor „Kishegyesi keresztény takarékpénztár” czim alatt kezdte meg a működését, később mint a kalocsai „Sárközi takarékpénztár fiókja” csinálta az üzleteket s ennek a pénztárnak igazgatója Karaszi Sándor, ottani tanító volt mindjárt megalakítása óta, a felügyeletet pedig nagyjából vagyons parasztemberek eszközölték. E fióktakarékpénztár körülbelül egy év előtt megszűnt, azóta annak igazgatója csupán az incassot végzi. Néhány nap előtt mintegy 20 kishegyesi lakos, akik a takarékpénztárral üzleti összeköttetésben állanak, a Sárközi takarékpénztárnak kalocsai jogi képviselőjétől felszólító levelet kaptak, hogy lejárt tartozásukat azonnal fizessék ki, mert ellenkező esetben perelni fogják. Mikor a levelet megkapták, elámultak, hogy miként lehet az, hogy a takarékpénztár felszólítja őket, holott ők Karaszi Sándornak tartozásukat már régen kifizették, csak a kötelezvényt nem kapták vissza, vagy pedig nagy részét már letörlesztették és mégis az egész összeget követelik rajtuk. Kezdetben mindenki azt hitte, hogy csak vele történt meg ez az eset, de később kitudódott hogy sokan vannak, akik kifizették tartozásukat, vagy törlesztették, ez azonban valószínűleg az igazgatóság rendetlen üzletkezelése folytán nem számoltatott el, ez kitesz mintegy 10,000 frtot. Az adósok a mult hét elején felhívták Karaszi Sándort a fiókpénztárnak igazgatóját, hogy adjon felvilágosítást, ő azonban azt válaszolta, hogy csengődi birtokára megy, s f. hó 9-én Kis Hegyesen lesz és ekkor intézkedni fog. A kitűzött időre azonban nem érkezett meg, az adósok rosszat sejtve gyűlést tartottak, a melyben elhatározták, hogy Kalocsára mennek a takarékpénztár főtelepéhez és ott kérnek felvilágosítást. Halasi Rókus és Nagy István f. hó 10-én tényleg el is jártak az ügyben, a főtelep igazgatója azonban miután időközben Karaszi Sándortól 3-4000 frt odaérkezett, de nem volt megjegyezve, hogy kifizette — megnyugtatta őket, hogy f. hó 15-én Kis Hegyesen lesz és a könyveket megvizsgálja fogja, ekkor ki fog tűnni, hogy van-e hiba és mily összegre terjed az esetleges hiány. Hogy a rendetlen kezelés folytán tényleg nagyobb összegű pénz nincs még elszámolva az kétségtelen, de az esetleges hiány meg fog térülni, mert úgy Karaszi, mint az igazgatósági tagok vagyons emberek.

(Baleset a cséplőgépnél.) Jóczits Bogolyub turiai lakos 38 éves napszámos Ó-Becsén a cséplőgépnél mint kéveadogató dolgozott. Munka közben véletlenül beleszúszott a gépdobjába, mely jobblába fejét majdnem teljesen leszakította, úgy hogy alsó lába szárának felét le kellett vágni. A szerencsétlen embert kórházba szállították, a hol Dr. Szász István közs. orvos végezte rajta a műtétet.

(A szabadkai Sport-Egylet versenyel.) E hó 26. és 27-én fognak lefolyni Pálieson és a zentai országuton a Sport Egylet országos és nemzetközi versenyei. A szabadkai Sport-Egylet az ország egyletei között ugy szám, mint erők tekintetében első helyen áll. Nem csoda tehát, hogy nemcsak Bácskában, de az egész ország, sőt külföldről is sokan neveztek a versenyekre már a mai napig. Nevezni e hó 20-ig lehet és már maig Budapestől öt testület, azonkívül Bécs, Belgrád, Szeged, Pécs, Ujvidék, Kolozsvár, Zágráb, Verbász, Nagy-Becskerek sportegyletei jelentették közreműködésüket. Ugyanezen napokban fogják tartani a magyar orvosok és természet tudósok XXX. évi közgyűlését és a versenyek lefolyása tudományos megbírálas tárgyát fogja képezni élettani és egészségügyi szempontból. A tiszteletdíjakat az egyes versenypontokra a közoktatás és honvédelmi miniszterium és Piukovich József országgyűlési képviselő az egylet buzgó elnöke adják. Lesznek arany, ezüst és bronz érmek. A versenyek rendkívül érdekeseznek ígérkeznek. A díszes nagy plakátokat, a versenyek egyes pontozatait a napokban ragasztják ki az ország minden nagyobb városában.

(Öngyilkossági kísérlet.) „Szelenese gyönyge”, Szelenese egyik legszebb leánya, csütörtök éjjel, szerelmi féltékenységből öngyilkossági kísérletet követett el. A bal karján, lent a csuklónál akarta egy életlen késsel, szerezlemért hevülő ifjú vérért kiontani, hogy azzal bizonyítsa be a hűtlen előtt határtalan szerelmét. Szerencse azonban, hogy a kés nem volt éles és így csak a bőr felületét vágta meg; a kiomló vér láttára elfogta a halálfelelem. A jayveszélésére összefutottaknak kellett őt megvizsgáltatni, hogy: „semmi babám semmi...”

(Vizbe fult.) Baján Faragó Mihály mészárossegéd, Brénner András hentessegéd és Gardalics Dezső hentesanonecz f. hó 8-án délután a Ferencz-csatornában fürödtek. Gardalics uszni nem tudott és csak a víz szélén maradt, de Faragó magával vonszolta s a nyakig éro vízben összefogozva ugrádoztak, miközben Gardalics a víz mélyébe lépett és elmerült. Társai kifutottak a vízből és segélyért kiáltottak s míg a közelében lévő kotrógépről Dobokai Lajos, Csillics Sándor és Somodi Márton odaérkeztek, Gardalics a vízbe fulladt s mikor kifogták, már halott volt.

(Megbosszulta magát.) Honyák József csantavéri szolgaleány a gondjaira bízott lovat ütötte, verte, kinozta, mignem a türelmet vesztett állat ösztönserü önvédelemből kirugott s oly szerencsétlenül, hogy hasba rugta bántalmazóját s az szörnyet halt. A megejtett törvényszéki bonczolás bélrepedést állapított meg a halál okául. — A vizsgálatot a bacs-topolyai kir. járásbírószág folytatja annak kiderítése végett, hogy nem terhel-e valakit vétkes gondatlanság a beállott halálos kimeneteli szerencsétlenség körül.

(20 krért egy tanyai gazdaság.) A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége ez idén rendezi első mezőgazdasági kiállítását Szegeden. E kiállítással kapcsolatban egy tárgysorsjáték is rendeztetik, melynek huzása a kiállítás utolsó napján — szeptember 10-én — tartatik meg. Az első főnyeremény 50.000 korona érték, melyet a sorsjáték rendezésére szövetkezett intézetek készek készpénzben, vagy egy szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is megváltani. A többi nyereményt főleg kiállított gazdasági gépek és eszközök képezik, melyek szintén beválthatók készpénzre. Kötelességünknek tartjuk olvasóink szives figyelmét e sorsjátékra felhívni, tekintettel arra a hazafias és közhasznú célra, a melyet az előmozdítani igyekszik, annál is inkább, mert egy-egy sorsjegyet a legszegényebb ember is megvehet, lévén ára csak 20 kr. Mint értesülünk, e sorsjáték iránt szokatlan élénk az érdeklődés s a sorsjegyek nagy kellenőségnek örvendenek.

(Verekedő suhanczok.) Szombaton délután Tompa pusztán nagy szerencsétlenség történt. Vizi János 11 éves parasztfiu birkozott egy társával és birkozás közben úgy földhöz

vágta Vízit, hogy agyrázkodást szenvedett. Amikor társai látták, hogy a földön hever rárohantak és össze-vissza verték, míg teljesen mozdulatlanul hevert a földön. Mikor a suhanczok látták, hogy nem bír felkelni, szüleit hívták, akik behozták a városba a mentőkhöz s innen a kórházba, ahol még most is eszméletlen állapotban fekszik. A vizsgálat megejtésére Vidákovics Márk rendőrbiztos ma délután kiment a helyszínére. Ugyancsak ma délután Varga Dezső 13 éves tanuló az utcán összeveszett egyik társával és ez utóbbi egy kövel beverte a fejét. A mentők bekötötték a sebet és elbocsátották.

(A szabadkai panama hőse — megugrott.) Annak idején ismertettük a szabadkai panamát, melynek főszereplője Tomics Miklós nyomdatulajdonos volt. A várossal szerződéses viszonyban állott a nevezett nyomdatulajdonos, aki csunyaúl becsapta a várost s mikor a panama kiderült, óriási botrány támadt. Most szenzációs fordulat állott be ebben az ügyben. Tomics Miklóst tegnap idézték meg család és okirathamítás miatt a vizsgálóbírószág elé, de a jeles ur nem jelent meg. Egyszerűen megszökött. Most azután bottal üthetik a nyomát, miután jóideig szabadon hagyták a hirhedt panamahóst.

(Családirto orvvadász.) Apatin mellett irtózatot követett el egy magáról megfeledkezett ember. Koszbasits Márton szöntai lakos már jóideje réme volt a vidéknek, mert veszedelmes orvvadásznak ismerték. Felesége többször rábeszélte iparkodott, hogy hagyjon fel a kalandos étellel és térjen a becsületes munka útjára. A napokban a férj és feleség között e miatt megint heves jelenet volt. Koszbasits Márton dühében revolvert rántott és előbb a feleségét, azután kis gyermekét lelötte. A gyilkost elfogták a csendőrök.

(Uj pénz.) Nemsokára uj ezüst ötkoronás pénzt hoznak forgalomba. Ezek is — a forintokhoz hasonlóan — 0.900 finomságúak, de valamivel nagyobbak lesznek, mint a forintok. Egy kilogram ezüstöntvényből 41 $\frac{1}{2}$ darab ilyen egyenkint 23 gramm súlyu ötkoronásat fognak verni. Az ötkoronások 21.6 gramm színezüstöt fognak tartalmazni, míg öt darab egy koronás összesen csak 20.875 gramm színezüstöt tartalmaz. Tehát egy ötkoronásban 0.725 grammal több a színezüst, mint öt egykoronásban; szóval az ötkoronás érem minden koronájának külön-külön mintegy 3.48 fillérrel nagyobb lesz a belértéke, mint a mekkora az egykoronás belértéke. Magánforgalomban mindenki köteles 250 korona összegig elfogadni az ötkoronásokat. Egyelőre 64 millió forint értékben hozzák forgalomba ez uj váltópénzt, még pedig esik ebből az összegből 19.2 millió Magyarországra és 44.8 millió Ausztriára.

(Vadászat közben.) Mind nagyobb arányokat ölt azon szerencsétlenségek száma, a melyek vadászat közben — még a gyakorlott vadászt is — érik. Egy következményeiben szivrendítő esetről veszünk most Zentáról hírt. Rezsny Aurél, a város közszeretben álló rendőrfőkapitánya, a kit élete virágában szakított ki hitvese karjai közül és apró gyermekei mellől a halál, szintén vadászat közben esett áldozatául egy szerencsétlen véletlennek. Kocsiról leszáltában akadt meg töltött fegyvere és a seretek testébe furódván, néhány órai kínok után halálát okozták. A „Nemzeti Balesetbiztosítási Részvénytársaság”, a mely intézetnél csak hetek előtt biztosította magát Rezsny 40.000 koronára, a kárjelentés vétele után rögtön kifizette a szomorúságba ejtett családnak a teljes biztosítási összeget. Most, a midőn anyyi idegen elem furakodik minden téren országunkba, szinte jóleső érzéssel konstatáljuk, hogy a „Nemzeti” az az intézet, a mely előzékeny eljárásával a közönség bizalmát maga felé vonzza. Csak a közelmultban volt alkalmunk Szentmiklóssy Kálmán miskolczi árvaszéki ülnöknek és Vauvert Nils tordai cellulose-gyárigazgatónak a Rezsny esetéhez csaknem teljesen hasonló szerencsétlenségénél (a mely esetekben a „Nemzeti” 36.900 koronát fizetett ki) meggyőződünk, hogy a „Nem-

zeti" mint elsőrangú magyar intézet főnyesen igazolja a belé helyezett bizalmat.

(Huszontéves tüzoltó jubileum.) A Zentai Önkéntes Tüzoltó Egylet folyó évi szeptember hó 1-ő felében 15 éves fenállását fogja nagyobb szabásu ünnepségekkel megülni. Az ünnepélyen részt vesznek a megyei összes tüzoltó testületek. A nagyszabásu programot a Tüzoltó egylet parancsnoksága most dolgozza ki.

(Elfogott betörő.) A szentesi adóhivatalban történt betörés tette má megkerült. Óváry Imrének hívják, írnek Szabadkán, ahol a napokban elfogták. Óváry már beismerte tettét és bevallotta czinkostársai nevét is. Az egyiknek neve Madaczki, a másiké Vucsetics. Mindkettőnek már többször gyült meg a baja a büntető bírósággal.

(Állategészségügy.) Az állategészségügy Bács-Bodrog vármegyében aug. 9-én a következő volt: Lépfene B.-Martonos 1 udv., Kolud 1 leg., Ujvidék 1 udvar, Zombor 1 udvar, Szabadka 1 udv. Veszettség: Bács-Cséb 1 ud., Béreg 1 udvar, Cservenka 1 u., Karavukova 1 udv., Moholy 1 udv., Ó Kanizsa 5 u., Szabadka 5 udv. Takonykór és bőrféreg: Hodságh 1 u., Kernyája 1 u., Ó-Becse 2 udv., Szántova 1 ud., Ujvidék 1 udv. Tenyészbenáság és hólyagos kiütés: Ómoravicza 9 udv. Rühkór: B.-Földvár 1 udvar, B.-Monostor 1 udv. Sertésorbáncz: Apatin 1 u., Baracska 8 u., Bát-Monostor 7 u., Béreg 3 u., Szántova 1 udvar, Baja 14 udvar. Sertésvész: Ada 1 udv., Bács 1 udv., B.-Petrovác 7 u., B.-Petrovoszellő 5 udv., Bajsa 2 udvar, Bezdán 1 udv., Bogojeva 5 udv., Bulkesz 1 udv., Gardinoveze 1 udvar, Gajd bra 6 udvar, Járek 3 udvar, Kolud 1 udvar, Mélykut 1 u., Ó-Becse 14 u., Ó-Keér 1 u., Ó-Sztapár 1 udvar, Piros 81 udvar, R.-Militics 4 u., Stanisics 5 udvar, Temerin 1 u., Tiszakálmánfalva 1 u., Titel 7 u., Torzsa 1 u., Ujfuttak 1 u., Ujverbász 1 u., Veprovác 1 u., Wekerlefalva 14 u., Baja 1 udvar, Szabadka 6 udvar.

Irodalom.

A „Zenélő Magyarország“ zongora és hegedű zenemű folyóirat augusztus 15-diki XVI-dik füzeté érdekes tartalommal jelent meg. Tartalmazza ezen füzet: I. Ivány Greizinger Iván „Budavári keskeny-utca“ II. Ivány Greizinger Iván „Fekete felhőbe öltözik a lelkem“ 2 kurucz dalt. III. Lányi Ernő „Ave Mária“ harmonium és négyeskarra. IV. Wagner R. „Nászkar“ a „Lohengrin“ operából. V. Szent-Gály Gyula „Elegáns csárdását“. VI. Wilm Miklós „Jó kedvel!“ salondarabját. Minden füzet ily gazdag tartalommal jelenik meg e közkedvelt zenemű folyóiratnak. Egy-egy füzet mindenkor 10 oldalon a legszébb s legsikerültebb zeneújdonságokat hozza, negyedévben 6 füzet 60 oldal zeneművet ad 1 frt előfizetésért. Előfizetheti csakis a „Zenélő Magyarország“ (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalában Budapest, VI. Csengery-utca 62. a. honnan árjegyzékek és az egyes évnegyedek tartalmát mutató jegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

A Magyar Hirlap a „törvény, jog és igazság“ jel-szavát már közel tíz év előtt, megjelenése első napján zászlajára írta. Szabadelvű volt a szó magasabb értelmében, anélkül, hogy pártszemponttá tette volna valaha a szabadelvűséget. És demokrata volt kezdettől fogva mind mostanig.

Ami az országnak s a közügynek érdeke, annak a Magyar Hirlap meg nem vesztegethető szószólója. Ami a magyar hazafisággal összeütközik, azt a Magyar Hirlap kérelhetetlenül üldözi, leleplezi. Teljes függetlenség minden irányban, a szabad szólás és vélemény nyílt kimondása minden esetben, mindenkiel szemben: ez az az alap, az az erősség, amelyen a Magyar Hirlap épült. Politikája első sorban magyar és hazafias. Szépirodalmi része a magyar írók színejavát foglalkoztatja. A rovatok éppoly változatosak, amily megbízhatók a Magyar Hirlapban. A Magyar Hirlap minden igaz ügyet oltalmába vesz és így az egyes emberét is. Aki bizalommal fordul jogos panaszával a Magyar Hirlaphoz, az mindenkor megtalálja benne őszinte és őznetlen védőjét. Önzetlenség az eszményi czélokért való fardhatatlan küzdelemben: ez a Magyar Hirlap programjának egyik sarkalatos pontja. Munkaerői élén Jókai Mór áll, akinek neve már magában is a legnagyobb tisztesség és a leghatalmasabb irói erőt jelent. A lapnak kezdettől fogva Fenyő Sándor a szerkesztője, akit úgy a politikai, mint minden más téren a legjobb

írói örök vesznek körül. S a Magyar Hirlap egész sereg kedvezményt ad előfizetőinek állandóan. Ezek közt legértékesebb a régen híressé vált karácsonyi ingyen album, amely mindenkor eseménye a magyar irodalomnak. Ezt a lap minden előfizetője teljesen díjtalanul kapja meg karácsonykor. A „Magyar Hirlap“ könyvalakban közli regényeit, úgy hogy könnyen be lehet kötni. Legnagyobb írónk, a magyar irodalom atyamestere, Jókai Mór állandóan csak a „Magyar Hirlap“-nak írja szépirodalmi dolgozatait, gyönyörű regényeit, a melyek közül még ez év folyamán ismét megkezd egy rendkívül érdekeset. A Magyar Hirlap minden előfizetőjének készséggel felel bármely kérdésére a szerkesztői üzenetek rovatában. Kedvezményes áron adja továbbá a gyönyörűen illusztrált „Francia Divatlapot“ s a „Kis Világ“ című pompás gyermeklapot. A Magyar Hirlap előfizetési ára félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy órára 1 frt 20 kr. Előfizetni lehet Budapest, V. Honvéd-utca 4. sz. alatt, a magyar Hirlap kiadóhivatalában.

Hegedűs Sándor miniszternek látogatásai a felvidéki nagyobb gyár- és ipartelepeken, kereskedelmi és ipari köreinket a legnagyobb örömmel töltötték el. Most, hogy ez a népszerű miniszter hazatérőben van erről a felvidéki utjáról, egyik képes hetilapunk az „Ország-Világ“ amely az aktuális eseményeknek leghivebb krónikása, vagy 30 képben mutatja be a miniszter különböző látogatásait az egyes telepeken. Bemutatja azonkívül a miniszter feleségét és bájos ifjú leányát is. Az Ország-Világnak ebben a számában találunk Dr. Falk Zsigmond avatott tollából egy hosszabb cikket is a bayreuthi ünnepi Wagner-előadások szereplőiről, valamint a nálunk még úgyszólván teljesen ismeretlen „Parsifal“ című operáról, amely operát ugyanis a nagy Wagner végrendelete értelmében csak Bayreuthban szabad előadni, másutt sehol a világon. Ezt a roppant érdekes cikket is nem kevesebb mint 32 kép díszíti, melyek részint a bayreuthi közreműködőket, részint pedig a Parsifal operának egyes gyönyörű jeleneteit ábrázolják. Érdekes azonkívül ezek között Wagner Cosima asszony arcképe is, mely talán még sehol a világon meg nem jelent, mert a nagyszony (ki Liszt Ferencnek leánya) irtózik attól, hogy képe bárhol is megjelenjék. E Kovács Gyula, ki az „Ország-Világ“-nak egyik legregibb munkatársa volt, egy önmagáról írott visszaemlékezésével „Az én k. betűim“ ezim-mel van ebben a számban képviselve. Két regény folytatás, néhány novella, versek a legjelesebb írók tollából, melyek között találjuk Dr. Várad Antal, Dr. Falk Zsigmond, Szász Károly stb. neveit — s még sok más illusztráció egészíti ki az „Ország-Világ“-nak ezt a 33-ik számát, mely méltán sorakozik a lap legutóbbi két számához, melyek tudvalevőleg Petőfy-Emlékének voltak szentelve. Mint szinte hihetetlen dolgot emlíjük fel, hogy az „Ország-Világnak“ ebben a számában hetvenkét kép van. Nincs egyetlen más olyan képes lapunk, mely a legnagyobb szezon idején tartalmasabb és érdekesebb volna, mint az „Ország Világ“ most ebben a holt szezonban. Ezért van az, hogy a magyar olvasó közönség oly nagymérvű pártolással csatlakozik az „Ország Világ“ előfizetői közé, mely mindezen kívül még a legolcsóbb képes hetilapunk. Előfizetési ára negyedévre 2 frt. Az „Ország Világ“ kiadóhivatala Budapest V. Hold-u. 7. szám alatt van, mely bárkinek egy levelezőlapon kifejezett óhajára a legnagyobb készséggel küldi el ezt a számot mutatványul.

Közgazdaság.

A vetések állása.

Az erdélyrészi vármegyék kivételével, a hol gyakori esőzések, zivatarral járó záporosók és itt-ott jégesőzések voltak, általában csaknem az egész országban száraz időjárás uralkodott. A szárazság nyomán azonban a hőség is tikkasztó lett és így a gabonaneműek helyenkint hirtelen megérttek s ennek folytán számos helyen a munkatorlás is bekövetkezett. A gyors érés következménye lön, hogy némely helyen a buza és rozs aratása összeesett a tavaszi szemes magvak aratásával, és így néhol a túlérés miatt sok gabona már a lábon, különösen pedig aratás közben kipergett.

A száraz időjárás országsszerte előmozdította a munkálatokat s nagyobbára meg is történt, főképp az őszi aratása és behordása, helyenkint

pedig nemcsak a próbacsépléseket eszközölték a gazdák, hanem a csépléssel is elkészültek, így tehát ez idő szerint már a várható terméseredményre nézve is a beérkezett adatok alapján sokkal megközelítőbb képet lehet nyújtani. A termés gabonaneműekből országsszerte rendkívül különböző; áll ez különösen a buzára, a mely termény néhol várakozáson felül fizetett, nemcsak mennyiségre, hanem minőségre is. Ha azonban a túlnyomó számban mutatkozó kisebb átlagokkal parallel állítatnak a jobb termési eredmények, akkor az országos termési hozam a közepesnél semmivel sem emelkedik magasabbra, mivel az ország számos részében, tehát még ott is, a hol egyes gazdaságokban jól sikerült az aratás, sűrűn előfordulnak az olyan átlagok, a hol igen gyenge, vagyis közepen aluli termés volt.

A próbacséplési eredmények tehát egyes vidékekre kedvezőtlenül, némely vidékekre, illetve vármegyékre nézve pedig kielégítően és jól ütöttek ki. Általában legjobb eredményrel végződött az aratás azokon a vidékeken, a hol a buza korábban lett készen kasza alá és különösen, a hol a hőség már nem volt ártalmára. Jól sikerült továbbá a termés a hegyi vidékeken, főképp pedig az erdélyrészi és végül némely alföldi vármegyében.

A mi a minőséget illeti, jóformán országsszerte ez is nagyon különböző, a szép piros, aczós és sulyos buza egy és ugyanazon a vidéken szemben áll a könnyű, fakó színű, apró, tőporódott s néhol az egészen silány minőséggel. A minőség átlagát keresve inkább lesz az ideai buza országos átlagban 75—77 kilogramm között, mint azonfelül vagy alul, mert a legtöbb helyen e körül mozognak az átlagok, természetesen a mellett, hogy néhol előfordulnak az olyan végletek is, a melyek leszállnak némely helyen 73—74 és viszont föl-emelkednek a 78—80 illetve itt-ott 81—82 kilogrammra. A dőlő buzákban a rozsa és üszög okozta károsítás, továbbá a hőütés helyenkint nagyon is szembeötlő s mert épp azokon a vidékeken mutatkozik jelentékeny veszteség, illetve károsodás a minőségben, a mely vármegyék előjáró, csaknem vezérszerepet játszanak Magyarország buza-termelésében (nevezetesen Torontál, Bács-Bodrog, Csongrád, Csánád, Jász-Nagy-Kun-Szolnok), ez okból az ideai buza-termés minőség tekintetében szintén csak közepesnek jelezhető. A rozs aratásával ninesenek mindenütt megelégedve a gazdák, bár a minőség túlnyomólag közép és jó közepeszerű; a rozstermés hozama igen változó mennyiségileg, különösen a rozsozot termelő főbb vidékeken, a hol a termés átlaga többnyire 4—6 mmázsa között ingadozik. Nagy átlagban ugyan a rozs szintén megadta a közép egységet és bárha a múlt évi eredményt is elérte, azért a termés még mindig messze áll a rendes középátlagtól.

A tavaszi kalászosok terméshozama nagy átlagban a sik földeken jobb, mint a hegyi vidékeken; tehát az őszi termények eredményével éppen homlokegyenest áll a termés hozama, a mennyiben az őszi általában a domb és hegyi vidékeken jobban fizettek, mint az Alföldön illetve a sik vidéken.

Az árpa minősége ellen sok a panasz; olyankor érte az eső, a mikor már érett volt és így megsárgult és néhol barna lett. Szép fehér színű árpa kevés van.

A zab jól fejlődött az utóbbi időben és bár néhol lesz apró, hőütött, szorult szemű zab is, mindennek daczára országos átlagban a termés ugy minőségileg, mint mennyiségileg megfelel a hozzáfűzött reményeknek.

Összefoglalva a szemes termények terméshozamának eredményét, figyelembevételével azoknak a károsodásoknak, a melyek az idén ismét sok helyen előfordultak, általában konstatalható, hogy Magyarország ez idei gabonatermése a remélnél többnyire kisebb eredményt adott, bárha néhol a terméshozamok a várakozást is felülmulók voltak. Gabonatermésünk tehát mennyiségileg buzából valamivel jobb, de rozs, árpa és zabból az 1898-iki termés eredményével egyenlő.

A szárazság, mely az aratási, hordási, cséplési, és szénagyújtási munkálatoknak kedvezett, nagyobbára rossz befolyást gyakorolt a kapásnövényekre. Helyenkint már is különösen visszavetette a rekkenő hőség a kukoriczát, répát, burgonyát, dohányt, szőlőt és főképp a kerti vete-

ményeket, a melyekre csaknem országszerte nagy áldás volna a rég óhajtott eső. Néhol ugyanis fonyadnak a kukorica, répafélék, és romlanak a szőlők is, a melyek pedig az idén többnyire igen szépen állottak. A legelők helyenkint szintén egészen lesültek és e miatt itt-ott a jószágot már száraz takarmánnyal kell tartaniok a gazdáknak.

Ezuttal is az 1895-iki országos mezőgazdasági statisztikai felvételek bevetett területi adatait véve alapul, a gabonaneműek területe a következő: buza 5.515.000, rozs és kétszeres 1.841.000, árpa 1.788.000 és zab 1.685.000 kat. hold.

Az őszi buza aratásával, kivéve a magasabb hegyvidékeket, csaknem mindenütt elkészültek a most a behordás és cséplés van napirenden. A munkálatokkal az ország minden részében serényen haladtak és csakis az erdélyrészi vármegyékben akadnak fenn vele, mert itt a lefolyt időszaki ciklusban is gyarori záporok és esők akadályozták az aratást, sőt helyenkint felhőszakadás, vihar és jégeső jelentékeny kárt is okozott. A terméseredmények járások, illetve községenként változóak, és különösen egyes vidékek között nagy eltérések mutatkoznak. Átlagban a buza terméshozama nem felel meg a várakozásnak, mindazáltal a mint már említett, a közepes átlagot eléri; ugyanilyen az eredmény minőségileg.

A bevetett illetve a learatott buza területe 5.515.000 kat. holdra becsülhető, a mely területről országos átlagban és kat. holdanként termelt mintegy 7 métermázsá, vagyis az összes terméshez megközelítőleg 36-93 millió mmázsára tehető. Szemben a multkorai becsléssel az eddigi próbacséplések után a buza termés-kilátások némi csekély emelkedést mutatnak. Igaz ugyan az is, hogy a hegyi vidékeken az aratás folyik még, s itt kevés helyen is történt próbacséplés, tehát még a hegyi vidékek cséplési eredményeitől függ, mennyire fog megállni, vagy változni a mostani becslés. A mult évben közel 35 millió métermázsá buza termelt és így az ideai buzatermés közel két millió mmázsával kedvezőbb. A kat. holdanként remélhető országos átlagos terméshez, vagyis a 7 mmázsához viszonyítva aránylag a legkedvezőbb termésre, azaz 7 mmázsá és azon felüli eredményre van kilátás: Bars, Esztergom, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Baranya, Fejér, Komárom, Moson, Sopron, Tolna, Veszprém, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Abauj-Torna, Borsód, Békés, Hajdu, Arad, Temes, Alsó-Fehér és Brassó vármegyékben.

Hét métermázsán aluli de kat. holdanként legalább 6-7 mmázsá termésre van kilátás: Hont, Trencsén, Győr, Somogy, Vas, Zala, Bács-Bodrogh, Csongrád, Bereg, Gömör és Kishont, Ung, Zemplén, Bihar, Szilágy, Csanád, Krassó-Szörény, Torontál, Bestercze-Naszód, Csik, Fogaras, Háromszék, Hunyad, Kis-Küküllő, Kolozs, Maros, Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Szolnok-Doboka és Torda-Aranyos vármegyékben.

A rozs és kétszeres aratásával is nagyobbára elkészültek, sőt a hordás és itt ott a cséplés is különböző eredménnyel megtörtént. A rozsban is sok kárt okozott a július hó első felében uralkodott kedvezőtlen esős időjárás. Számos helyen panaszkodnak a gazdák a rozs megromlása miatt, néhol pedig a szem szorult állapotáról és könnyű sulyáról is tesznek említést. Általában azonban a rozs is úgy mennyiségileg, mint minőségileg közepesen fizetett.

A rozs és kétszeres területe 1.841.000 kat. holdra tehető és így a kat. holdanként elért termésátlag azaz 6-43 mmázsá arányában a várható összes termés megközelíti a 11-84 millió métermázsát. Rozstermésünk tehát egyenlő a mult évi eredménnyel.

A kat. holdanként remélt országos átlaghoz viszonyítva legjobb eredményre, azaz mintegy 6-5 métermázsá s azon felüli termésre van kilátás: Esztergom, Liptó, Nyitra, Pozsony, Trencsén, Baranya, Fejér, Komárom, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Bács-Bodrog, Heves, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest-Pilis-Solt-Kiskun, Hajdu, Arad, Csanád, Temes, Torontál, Alsó-Fehér, Brassó, Csik, Fogaras, Kis-Küküllő, Maros-Torda vármegyékben; kat. holdankint 6-5 métermázsán aluli, de legalább 5-6-5 métermázsá termést remélnék: Árva, Bars, Hont, Nógrád,

Turóc, Zólyom, Győr, Zala, Csongrád, Abauj-Torna, Borsód, Gömör és Kishont, Sáros, Szepes, Ung, Zemplén, Békés, Bihar, Máramaros, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Ugócsa, Krassó-Szörény, Besztercze-Naszód, Háromszék, Hunyad, Kolozs, Nagy-Küküllő, Szeben, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyében.

Az árpa aratásával csekély kivétellel szintén elkészültek a gazdák, sőt a legtöbb helyen már behordták, kazlakba rakták a termést, itt-ott pedig a próbacséplések is megtörténtek. Az eredmények általában ennél a terménynél is, — épp úgy, mint a buza és rozsnál — nagyon különbözök: különösen a minőség ellen merülnek fel panaszok. A július hó első felében uralkodott esős időjárás következtében kevés a szép fehér színű és sulyos árpa, egyes helyeken termelt ugyan igen szép fehér árpa, ez azonban a sárgás színű és itt-ott barna minőséghez viszonyítva nem áll arányban, jóval több. Helyenkint az árpát a rekkenő hőség és szórványosan a rozsdá és üszög is megkárosította.

Országos átlagban az árpa terméshozama megfelel a középegységnek, minőségileg pedig a gyenge közepesnek. A mult évi eredményhez képest az árpatermés csaknem egyenlő.

A bevetett, illetve learatott terület tett 1.788.000 kat. holdat; az országos átlagban és kat. holdankint a reményelt terméshozam 7 métermázsára tehető, és így végeredménykép várható mintegy 12-40 millió mmázsá.

Az országos átlaghoz, vagyis a kat. holdankint remélt 7 mmázsához arányosítva aránylag véve legjobban fizetett az árpa, azaz 7 métermázsá és azon felüli termést adott: Bars, Esztergom, Nyitra, Pozsony, Baranya, Moson, Somogy, Sopron, Tolna, Veszprém, Bács-Bodrogh, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest, Békés, Bihar, Hajdu, Arad, Csanád, Temes, Torontál és Brassó vármegyében; kat. holdankint 7 mmázsán aluli, de legalább 6-7 mmázsá termésre van kilátás: Hont, Nógrád, Trencsén, Fejér, Győr, Komárom, Vas, Zala, Csongrád, Heves, Abauj-Torna, Borsód, Szepes, Zemplén, Szatmár, Szilágy, Krassó-Szörény, Alsó-Fehér, Besztercze-Naszód, Fogaras, Kolozs, Maros-Torda, Szeben és Torda-Aranyos vármegyékben.

A zab aratása országszerte folyamatban van, helyenkint már le is aratták, sőt néhol behordták és a próbacséplést is megtették. Az eredmény, a mint az előre látható volt, minőségileg nagyobbára kielégítő és jó, különösen az Alföldön. Mennyiségileg azonban az is nagyon különböző, bár nem mutat oly nagy hullámzást, főképp az Alföldön és általában a sik vidékeken, mint ezt a buza és rozs körül tapasztalni lehetne. A zab terméshozama nagy átlagban közepes.

A bevetett, illetve a részben már learatott terület 1.685.000 holdat tesz, a kat. holdankint remélhető termésátlag 6-55 mmázsára becsülhető; vagyis a zab szintén némi emelkedést mutat az utóbbi időben. Az emelkedés azonban leginkább a minőség javára esik, bárha ez a termés is több helyen szenvedett, különösen a július hó végén uralkodott rekkenő hőség következtében. Rozsdá kevés kárt okozott.

A várható összes terméshozam részben az ideig megejtett próbacséplések alapján 11 millió mmázsára tehető. A mult évben 11-42 millió mmázsá termelt és így a zab nem áll nagyon mögötte az 1898-iki évi eredménynek.

Az országos átlagos terméshez viszonyítva, aránylag véve legjobban állanak a vetések, azaz kat. holdankint 6-5 mmázsá és azon felüli eredményre van kilátás: Bars, Esztergom, Nyitra, Pozsony, Baranya, Fejér, Moson, Sopron, Tolna, Vas, Veszprém, Zala, Bács-Bodrogh, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Pest, Békés, Bihar, Hajdu, Arad, Csanád, Krassó-Szörény, Temes, Torontál, Brassó, Fogaras és Kolozs vármegyékben.

Kat. holdankint 6-5 mmázsán aluli, de legalább 5-6-5 mmázsát remélnék: Hont, Liptó, Nógrád, Trencsén, Turóc, Zólyom, Győr, Komárom, Heves, Abauj-Torna, Bereg, Borsód, Gömör, Szepes, Ung, Zemplén, Máramaros, Szabolcs, Szatmár, Szilágy, Ugócsa, Alsó-Fehér, Besztercze-Naszód, Csik, Hunyad, Kis-Küküllő, Maros-Torda, Nagy-Küküllő, Szeben, Szolnok-Doboka, Torda-Aranyos és Udvarhely vármegyékben.

A kukorica szépen fejlődött, czimerét csak-

nem mindenütt jól és kifogástalanul kihalozta, sőt a csőfejlődés is jó volt, de a közbejött országos jellegű szárazság következtében általában a szemképződés hiányos és helyenkint egészen gyenge. Enyhe, hosszabb ideig tartó jó esőre égető szűksége van a kukoricának, különösen az Alföldön és az észak-keleti vármegyékben, a hol leginkább mutatkozik már nyoma a szárazságnak és rekkenő hőségnek. A legjobban áll még a kukorica a Tisza-Maros szögén és az erdélyrészi vármegyékben. Férgek és főképp pedig a kukoriczamoly néhol károsítják.

Hüvelyesek még jól állanak, de már ezek is érzik az eső hiányát, itt-ott a fergek pusztítják, főleg a babot.

A kerti veteményekre is ráférne már az országos jó eső, a mennyiben mindenféle panasz-kodnak a gazdák hanyatlásuk miatt. Különösen a tök, ugorka, dinnye indái fonyadnak erősen. Káposzta elég jól nő, szépen borul, itt-ott azonban fergek károsítják.

A köles és tatárka többnyire még kielégítően áll, helyenkint, főleg a Tisza vidékén gyenge.

A len és virágos kender növése már megindult, általában közepes és itt-ott jó eredménnyel. Néhol úgy a kender, mint a len gyengén fejlődött.

A dohány törése már sok helyen folyik többnyire kielégítő eredménnyel; helyenkint, főképp az Alföldön a szárazság nagyon megviselte, sőt itt-ott fonyadni is kezd. Férgek a Tisza vidékén még mindig károsítják s különösen a Tisza-Maros szögén sok kárt is okoztak.

A cukorrépa csekély kivétellel még jó közepesen áll, de már nagyon érzi az eső hiányát; itt-ott sárgul, sőt néhol egészen visszamaradt fejlődésében.

A takarmányrépa is kívánja az esőt, bárha ez az előbbinél jobban bírja a szárazságot; kielégítően áll.

A burgonyabann szórványosan már a peronospora infestans föllépett és ellepte a burgonya levézetét, sőt a szárat is, gumóját helyenkint fergek károsítják; mindezen körülmények dacára a korai burgonya közepesen és jól fizet. A késői fejlődését a szárazság és hőség akadályozza, csak közepesen áll, ezt a peronospora jobban meg is támadta, néhol már rothad.

Mesterséges takarmány termés, főképp a luczerna hozama, másod- és néhol harmadkaszálásra kielégítő volt. Az időjárás kedvező volt a takarmányeműek betakarítására.

A mag-lóhere néhol szenved az apióntól, a takarmány-lóhere másod termése közepesen sikerült.

A baltaczim és csalamádé esőt kívánnak, zabos-bükköny helyenkint kielégítően fizetett. Nagyobbára azonban a július hó első felében uralkodott esőzések következtében gyenge a minőség.

Muhar meglehetősen áll.

A réteken a sarju kaszálása már megindult, sőt néhol a termést különböző eredménnyel jó időben be is takarították, itt-ott azonban a szárazság és hőség miatt a sarju igen gyengén áll. Az erdélyrészi és általában a hegyi vidékeken a sarju jó termést ígér.

A legelők főképp az Alföld sik földéin nagyobbára gyengék, eső hiányában néhol már egészen kopárok.

A szőlők permetezése még mindig folyik. Helyenkint sok a peronosporás szőlő, különösen azokon a vidékeken, illetve területeken, a hol a permetezéssel még ma sem törődnek. A szárazság és hőség a bogyók fejlődését több helyen nagyon is észrevehetően akadályozza, a lisztharmat és a szőlőmoly is sok kárt okoz. Általában a szőlők még mindig közepesen állanak ugyan, de néhol már hanyatlottak.

A gyümölcs-termés csekély kivételektől eltekintve országszerte gyenge, néhol szilva, dió és alma meglehetősen mutatkozik.

Kiadó laptulajdonos:
dr. Nemes Sándor.

Idegenek névjegyzéke.

Grand Hôtel Mayer:

Bogdánovits Dávid ügyvéd Obrovác.
Gertner Sándor magánzó Tittel.

Markus Adolf vendéglős Kresedin.
 Popovits Helen magánzó Karlóca.
 Hirschfeld Armin magánzó Debreczen.
 Zsivora Árpád felügyelő Szeged.
 Scheer Ignác vállalkozó Zombor.
 Teltsch Adolf igazgató Bécse.
 Gyórfy Szigeti Géza igazgató Zombor.
 Weisz Ignác magánzó Zsabya.
 Breuer József orvos Pécs.
 Spitzer Ignác gyáros Baja.
 Fedór Armin lelkész Bingula.
 Mehlsemidt Lajos gyáros Prága.
 Nagy Mihály hadnagy Budapest.
 Kiebl Mór kereskedő Budapest.
 Harnik Adolf kereskedő " "
 Eisenfels József kereskedő Budapest.
 Ambrus Frigyes kereskedő Zvittau.
 Hubitzky Frigyes kereskedő Bécs.
 Königstein Dávid kereskedő Bécs.
 Weisz Izsák kereskedő Budapest.
 Enten Ferencz kereskedő " "
 Krausz Béla kereskedő " "
 Klein Lipót kereskedő Illok.
 Deutsch Felix utazó Budapest.
 Königstein Manó kereskedő Budapest.
 Klein Lajos kereskedő " "
 Vertág László kereskedő " "
 Kreutzer Fülöp kereskedő Bécs " "
 Gerza Pál kereskedő Vetin.
 Szabadi Gyula kereskedő Budapest.
 Berkovits József kereskedő Kula.
 Jakobi József kereskedő Budapest.
 Bognár Adolf kereskedő " "
 Singer Gyula kereskedő " "
 Berger Adolf kereskedő " "
 Révész Márton kereskedő " "
 Klein József kereskedő " "
 Hoffmann Károly kereskedő " "
 Schönhauser Gyula kereskedő Bécs.
 Engl Vilmos kereskedő Vukovár.
 Lusztig Miksa kereskedő Bécse.
 Bethelm Bódog kereskedő Budapest.
 Kohn Manó kereskedő " "
 Silberbauer Ede kereskedő Bécs.
 Fridman Samu kereskedő " "
 Forchner Samu kereskedő " "

Erzsébet szálloda.

Breiszer Emil ügyvéd Zombor.
 Teglás József tanár Szeged.
 Téglár Gábor igazgató Déva.
 Varri János orvos Mohol.
 Kovács Lajos hadnagy Baja.
 Vanke Sándor hadnagy Budapest.
 Steinlehner Imre építő Belgrád.
 Neugeborn Emil tanár Szoben.
 Gerda Aurel jegyző —
 Henrich Kornél felügyelő Budapest.
 Schmaus Endre főispán Szabadka.
 Sekulits Jenő őrnagy —
 Rosenthal József hadnagy Budapest.
 Stignitz Imre utazó
 Rosenberg Ignác utazó Tarján.
 Schuster Lajos utazó Budapest.
 Toch — utazó Budapest.
 Schwartz Mór utazó Budapest.
 Arfert Hugó kereskedő Logonec.
 Bangerl Mihály kereskedő Bécs.

Központi szálloda.

Kende Ignác mérnök Bescserek.
 Szabó Barna tanár Szolnok.
 Sarpf Elek gazdász Eperjes.

Fábrý szálloda.

Petrovits Péter irnok Mitrovitz.
 Manojlovits János kereskedő Eszék.

Fehér hajó szálloda.

Janacski Mikola tanuló Bukarest.
 Milanovits Jefrem kereskedő Pazua.
 Singer Jakab kárpitos Zimony.
 Popovits Vászta asztalos Sabatz.
 Filipovits Zivko kereskedő Putinze.
 Lövy Izidor kereskedő Belgrád.
 Haad Pál kereskedő Palánka.
 Filipovits Marko kereskedő Sabatz.
 Mancsits Stavza kereskedő Nisch.
 Stepanits Marinkó kereskedő Sabatz.
 Georgijevits Milan pinczér Kucsán.
 Petrovits Péter kereskedő Sabatz.

Teve szálloda.

Jankovits Kuzman — Rigyicza.
 Anoniesevits István szabó Ujvidék.
 Preradof Pál hajós Serbak.
 Seracsevits N. kereskedő Vinkovcso.

Nyilt-tér.*

Cserébe.

Alulírott m. kir. állami anyakönyvvezető — Hódmezővásárhelyre egy 18 és egy 10 éves fiú részére cserét keres, — esetleg szívesen fogad ily korbelt leánygyermeket is cserébe. Hódmezővásárhelyen van főgymnázium, állami

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

ovónőképezde, állami polgári fiú és leányiskola, a polgári fiú iskola jelenleg 5 osztályal bir, — s fokozatosan felállittatik a VI. és VII. ik osztály is. — A lakás az iskolák és templomok közelében van. A helyről felvil. gositást adhat Haller József ügyvéd ur Ujvidéken.

Draskovics Árpád.

Nyilatkozat.

Boldogult férjem, néhai **pacséri Rezsny Aurél**, Zenta város rendőrkapitánya, ki 1899. márczius 28 án a „Nemzeti“ baleset biztosító részvénytársaságnál baleset ellen biztosította magát, 1899. augusztus hó 3-án vadászat közben a fegyver véletlen elsülése folytán elhalálozván, a nevezett társaság a teljes biztosított összeget, azaz **40.000** koronát [negyven-ezer koronát] nekem a kárjelentés vétele után rögtön kifizette.

A „Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnak“ ezen gyors és méltányos eljárása folytán indittatva érzem magamat hálás köszönetemet nyilvánítani.

Zenta, 1899. augusztus hó 11-én.

özv. pacséri Rezsny Aurélné
 szül. Kunszabó Berta.

Dr. Hajdu Dezső,
 ügyvéd.

Heiszler Ferencz,
 gyógyszerész,
 mint tanuk.

Mint hogy a tavasz előrehaladásával esese-
 mőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenye-
 get a járványok veszélye, ismét csak a min-
 den alkalommal hálásan fogadtott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert ol-
 eső igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a
 tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezet-
 szerként szerepel, másrészt mert dús szén-
 tartalmánál fogva, specíficus övöszer is a
 tiphus, cholera és a gyermekek tiphoid-szerű
 tavaszi-nyári hasmenése ellen Ehhez járul még,
 hogy a esese-mőt is megvédi az ilyenkor nagyon
 veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg
 szoptatója e víz használata folytán nagyon
 kedvező összetételű és bőséges tejet nyer.
 A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyer-
 mekeknek és felnőtteknek gyógyítja. Kellemesen
 hatván be szénávnál fogva a gyomor és bél
 idegeire; a gyermekek lázas megbetegedése-
 inél pedig nélkülözhetetlen, hűtő, húgyhajtó
 és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

—| Kedvelt borvíz. |—

A mohai Ágnes-forrás
 kezelősége.

Főraktár:

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. udvari szállító
BUDAPEST, V. Erzsébet-tér 8. sz.
 Kapható minden gyógyszertárban,
 fűszerkereskedésben és vendéglőben.

858. 1899.

végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbírószág 1899. évi V. 455. számú végzése következtében Dr. Gál Ödön ujvidéki ügyvéd által képviselt Dietzgen Imre s fia javára Kitzveger Imre ujvidéki lakos ellen 1253 frt 86 kr. s jár. erejéig 1899. évi márczius hó 27-én fogantott kielégítési végrehajtás utján felülfoglalt és 796 frt 40 kr-ra becsült szobabutorok és más különféle ingókból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbírószág 1899. évi V. 455/2 számú végzése folytán 1253 frt 86 kr. tökekövetelés, ennek 1899. évi január hó 19. napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összes 77

frt 30 krban biróilag már megállapított költsé-
 gek erejéig Ujvidéken alperes lakásán leendő
 eszközésére **1899. évi augusztus hó 26.
 napjának délelőtti 10 órája** határidőül
 kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly
 megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett
 ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107.
 §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a
 legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak
 adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat
 mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielé-
 gítési jogot nyertek volna, ezen árverés az
 1881. évi LX. t.-cz. 102. § értelmében ezek
 javára is elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken, 1899. évi augusztus hó
 9-ik napján.

Basch Sándor

kir. bir. vé. ehajtó.

1916 szám

b. v. 1899.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az ujvidéki kir. járásbírószág 1899. évi V. 1120 számú végzése következtében Dr. Mayer Oszkár ujvidéki ügyvéd által képviselt Wasservogl és Steiner budapesti cég javára Csuresics Dávid ujvidéki lakos ellen 174 frt. s jár. erejéig 1899. évi július 14-én fogantott kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 437 frt 50 kr-ra becsült következő ingóságok u. m.: bolti áruk nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az ujvidéki kir. járásbírószág 1899-ik évi V. 1206 számú végzése folytán 174 frt. tökekövetelés, ennek 1899. évi június hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltó díj és költségek erejéig Ujvidéken alperes üzletében leendő eszközésére **1899. évi augusztus hó 30. napjának dél előtti 9 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat
 mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielé-
 gítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881.
 évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is
 elrendeltetik.

Kelt Ujvidéken 1899. évi augusztus hó 15.
 napján.

Basch Sándor

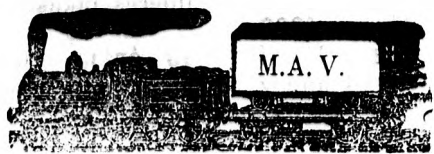
kir. biró. végrehajtó.

S2S2S2S2S2S2S2S2S2S2

Jó forgalmu üzlethelyiség
kladó.

A magyar-utca és lövész-utca sarkán
 levő üzlethelyiség, ahol jelenleg is egy jó
 forgalmu s dohány-tőzsde és pálinka
 mérésel egybekötött szatócs-üzlet van,
f. évi október hó 1-től kiadó. Az üz-
 lethez tartozik 1 raktár, 1 pincze, 2 szoba,
 1 konyha és faskamra. Bővebbet a házban
 Dibal Miklós háztulajdonosnál.

S2S2S2S2S2S2S2S2S2S2

NYÁRI MENETREND.

Érvényes 1899. évi május hó 1-ső napjától.

	Személyvonat		Vegyesvonat		Győri vonat		Vegyesvonat	
	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.	ó.	p.
Budapest ind.	10	20	7	35			2	40
Szabadka érk.	4	09	1	—			5	57
" ind.	5	40	1	46	4	—	6	09
Hegyes-Feketeh. érk.	6	57	2	57	6	02	6	57
" ind.	7	02	2	58	6	07	6	58
Verbász érk.	7	17	3	13	6	30	7	10
" ind.	7	22	3	18			7	11
Ujvidék érk.	8	29	4	14			7	56
" ind.	8	36	4	21			8	03
India érk.	10	51	5	25			8	03
Zimony érk.	10	51	6	32			9	35
" ind.	11	12	6	55			9	50
Belgrád érk.	11	22	7	05			10	—
Belgrád ind.	4	15	8	05			5	31
Zimony érk.	4	26	8	16			5	40
" ind.	4	56	8	50			6	11
India ind.			10	01			6	—
Ujvidék érk.	7	42	11	07			7	43
" ind.	8	02	11	14			7	50
Verbász érk.	9	07	12	10			8	32
" ind.	9	12	12	13	5	12	8	33
Hegyes-Feketeh. érk.	9	30	12	30	5	37	8	45
" ind.	9	33	12	31	5	42	8	46
Szabadka érk.	10	53	1	45	7	47	9	34
" ind.	11	26	2	20			9	46
Budapest érk.	7	05	7	35			1	05
Hegyes-Feketeh. ind.	8 ⁵⁰	d. e.	—	3 ³⁰	d. u.			
Kula " "	9 ³⁴	"	—	4 ²³	"			
Torzsa " "	10 ³⁰	"	—	4 ⁵⁰	"			
Palánka " "	11 ²³	"	—	7 ⁰⁰	este.			
Palánka ind.	5 ⁰⁸	reggel	—	9 ¹⁵	d. e.			
Torzsa " "	6 ⁴⁷	"	—	10 ⁵⁵	"			
Kula " "	7 ¹⁷	"	—	11 ³⁴	"			
Hegyes-Feketeh. " "	7 ⁵¹	"	—	12 ¹⁴	d. u.			
Palánka ind.	3 ³⁰	d. u.	Gajdobra ind.	4 ³⁰	d. u.			
Gajdobra érk.	3 ⁵⁵	"	Palánka érk.	4 ⁴⁵	"			

A dupla fekete vonalak éjjeli időt jeleznek.

Első cs. és kir. szab. Dunna-Gőzhajózási-Társaság.

A SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ HAJÓK NYÁRI MENETRENDJE.

Ujvidékről—Budapestre:

Hétfőn, csütörtökön és szombaton d. e. 11 óra 20 perczkor.

Ujvidékről Zimony, Belgrád és Orsovára:

Szerdán, pénteken és vasárnapon este 6 óra 40 perczkor.

Ujvidékről Zalánkemény, Titelre:

Szerdán, pénteken és vasárnapon este 6 óra 40 perczkor.

Érvényes 1899. évi május hó 1-től a további intézkedésig.

UJVIDÉK, 1899. április havában.

Az ügynökség.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek. Főnyeremény: 50.000 korona

értékben

és több, kisebb nagyobb nyeremény, összesen

1006 nyeremény 100.000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kivánatra 20% levonással azonnal készpénzben beváltja Budapeston: a „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8., vagy Szegeden: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Ezen pénzüzetek a nyerő kívánságára készek az

50.000 korona értékű főnyereményt

egy hasonértékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becsereálni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szept. 10. este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytözsdeknél és egyéb elárúsító helyeken.

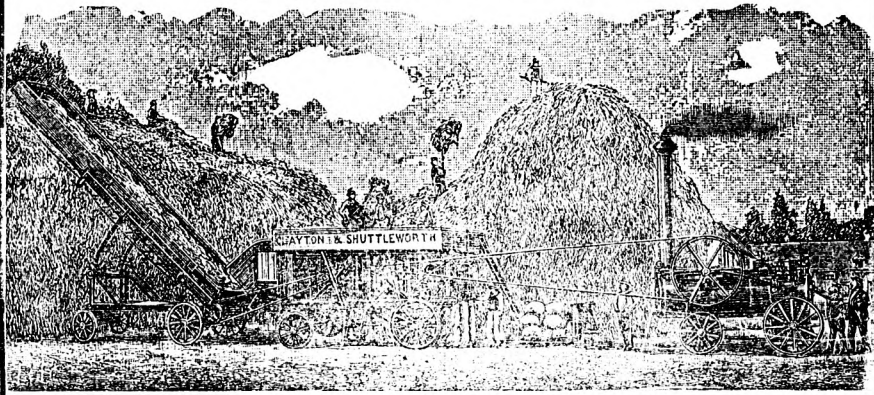
Viszontelárusítók forduljanak

A Bács-Bodrog megyei főelárusítóhoz

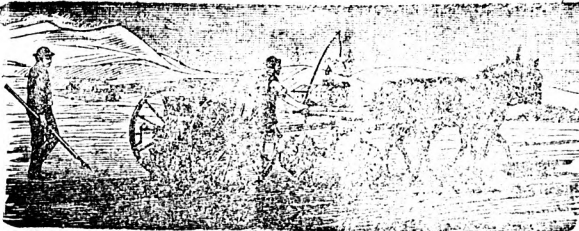
KUNETZ MÓR, szabadkai céghez.

Clayton & Shuttleworth mezőgazdasági gépgyárosok Budapest Váci-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

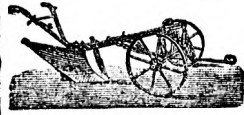
Locomobil és gőzcséplőgép-készletek továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, aratószekerek, szarvasvágók, beronák.

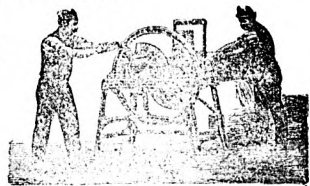
„Columbia-Drill“

legjobb sorvetőgépek, szecsavágók, répvágók, kukorice-morzsolók, járáló, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék,

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Résletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ le-nagyobb

locomobil- és cséplőgép-gyára.

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság mint szövetkezet BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 27.

Biztosításokat elfogad: LOVAK és SZARVASMARHÁK

elhullása következtében beállott káresek megtérítésére.

Kártérítés igénye fennáll: ha közönséges és járványos betegségekben vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá ha a szövetkezet kényszervágást kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívül mérsékeltek. Felvilágosítással szívesen szolgál ujvidéki vezérképviselőnk: Wimmer Károly, Ujvidéken.

Hirschenhauser Benó könyvnyomdája Ujvidéken.